

Відгук
сформувати 17.12.2021
Голова спеціалізованої
вченої ради ДФ 64.051.070
Алія Мартинюк

Голові спеціалізованої вченої ради
ДФ 64.051.070

Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна
майдан Свободи, 4, м. Харків
доктору філологічних наук, професору
кафедри імені Миколи Лукаша
Мартинюк Аллі Петрівні

ВІДГУК

опонента Гошилик Наталії Сергіївни, кандидата філологічних наук,
доцента, доцента кафедри англійської філології
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
на дисертацію Івченко Наталі Сергіївни
«Карнавалізований екодискурс (на матеріалі англійських анімаційних
фільмів)», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
з галузі знань 03 – Гуманітарні науки за спеціальністю 035 – Філологія
до спеціалізованої вченої ради ДФ 64.051.070
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Дисертаційна робота Івченко Наталі Сергіївни «Карнавалізований
екодискурс (на матеріалі англійських анімаційних фільмів)» присвячена
комплексному аналізу карнавалізованого анімаційного екодискурсу
англійських мультиплікаційних фільмів. Робота написана з урахуванням
основних положень теорії еколінгвістики, теорії карнавальної культури,
теорії карнавалізації, концепції емотіології, теорії інтертекстуальності, теорії
походження тексту і комунікації, лінгвістики емоцій.

Людина XXI ст. оточена безмежною кількістю інформації, яка
потрапляє в поле зору за допомогою різних модусів, а тому лінгвістика XXI

ст. не може не реагувати на суспільний запит розуміти мультимодальні повідомлення та їх можливі експліцитні та імпліцитні нюанси. Цільовою аудиторією анімаційних фільмів є переважно діти та підлітки, яких легко привабити яскравими аудіовізуальними ефектами. Також загальноприйнятим є уявлення про високу якість продукції для наймолодшого покоління, а тому довіра батьків та дозвіл некритичного перегляду таких фільмів є традиційними у багатьох країнах. Однак дуже часто такі фільми у легкій та жартівливій формі стають джерелами стереотипізації гендерних, національних, расових та інших характеристик й потребують критичного аналізу як з точки зору глядачів, так і науковців, які працюють у сфері гуманітарних та соціальних наук. Тому **актуальність** пропонованої роботи є беззаперечною, а її результати можуть використовуватися як лінгвістами, літературознавцями, культурологами, соціологами, так і представниками кіноіндустрії, зокрема української, яка лише починає робити перші кроки на світовому ринку та шукає національні контентні та мультимодальні рішення.

Теоретико-методологічним підґрунтям дисертації слугують загальні положення еколінгвістики, які конкретизуються в межах культурно-емотивного підходу до аналізу карнавалізованого анімаційного екодискурсу. Наукові положення роботи відповідно аргументовані та підтверджені науковою базою дослідження – 244 позицій, з них 85 іноземними мовами. Кількість праць, опублікованих за останні п'ять років, становить 35 %.

Дисертаційна робота відповідає профілю наукових досліджень факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, що проводяться в рамках теми «Еколінгвістичний підхід до аналізу іноземних мов та процесу їх навчання в закладах вищої освіти України» (2019–2021 рр., номер державної реєстрації 0119U002534) та наукової теми кафедри англійської філології «Лінгвокогнітивні, функціонально-комунікативні та соціолінгвістичні аспекти дослідження англomовного дискурсу», затвердженої вченою радою факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, протокол №3 від 27 лютого 2019 р.

Предметом дослідження Наталі Івченко є вербальні (усні та письмові) і невербальні (аудіо та візуальні) емотивно-експресивні модуси англомовних анімаційних фільмів. Обсяг проаналізованого матеріалу – 1867 дискурсивних фрагментів з 6 повнометражних анімаційних фільмів 2016-2019 років («Zootopia», «The Secret Life of Pets», «The Secret Life of Pets 2», «Sing», «Queen's Corgi», «Finding Dory») загальною тривалістю 577 хвилин та обрані методи роботи, дають підстави стверджувати, що результати дослідження є валідними.

Поставивши за мету виявлення специфіки англомовного карнавалізованого екодискурсу з огляду на взаємодію текстово-дискурсивних складових, емотивних експресивних вербальних та невербальних засобів, авторка виконує ряд завдань, а саме: обґрунтовує теоретико-методологічні засади вивчення карнавалізованого анімаційного екодискурсу в межах екоцентричної мета-парадигми; визначає інгерентні властивості англомовного екодискурсу, зокрема, його рис як карнавалізованого; доводить важливість порушення норм у карнавалізованому екодискурсі, як таких, що підвищують екологію спілкування; установлює функціонально-комунікативні характеристики, специфіку вербальних та невербальних модусів у межах карнавалізованого екодискурсу; вивчає вплив позитивної та негативної спрямованості емотивності вербального та невербального модусів під час їх взаємодії та протиставлення екологічності комунікації; виявляє в межах англомовного карнавалізованого анімаційного екодискурсу інтертекстуальні асоціації, які сприяють інтелектуальному зв'язку уявного та реального екологічних просторів.

Безперечною є наукова новизна роботи, адже у ній **вперше** виокремлено карнавалізований анімаційний екодискурс в англомовному лінгвокультурному просторі з опертям на комічні лінгвокультурні, емотивні, інтертекстуальні чинники.

Результати дослідження викладено у 2 одноосібних статтях авторки (з них 1 статтю надруковано у фаховому виданні України, 1 – за кордоном, у виданні, що індексується наукометричною базою Scopus) та 1 статті у співавторстві (у фаховому виданні України). Зазначимо, що апробація результатів дослідження здійснено на 5 наукових конференціях. Отже, висвітлення результатів роботи є достатнім.

Текст дисертаційного дослідження та отримані результати не мають ознак порушення академічної доброчесності. Всі запозичення є цитатами із посиланнями, які оформлені відповідно до затверджених вимог.

Попри загальну цілісність дослідження, його безумовну наукову новизну, вагомі теоретичне та практичне значення, дисертаційна робота містить певні дискусійні моменти й неточності, які хотілося б додатково уточнити:

1. Авторка дослідження стверджує, що екологічність досліджуваного дискурсу «полягає, з одного боку, в тому, що зазначений вид дискурсу в легкій, простій та зрозумілій манері відображає та розкриває екологічні проблеми сьогодення, а з іншого, – в тому, що діючими особами анімаційного екодискурсу часто стають тварини, рослини та явища природи взагалі. Відтак, екологічна анімація є одночасно дискурсом про природу та дискурсом, що висвітлює екологічні вади сучасного світу». Однак авторка також виділяє «поверхневу екологічність», яка дозволяє «не порушувати моральні та соціальні норми комунікації». То як трактується власне екологічність у роботі? Чи ця категорія пояснює суб'єктні, об'єктні чи контентні характеристики?

2. Як бачимо, матеріалом проведеного дослідження є 1867 дискурсивних фрагментів, отриманих у результаті суцільної вибірки з 6 найбільш популярних сучасних комічних англomовних мультфільмів про тварин «Zootopia», «The Secret Life of Pets», «The Secret Life of Pets 2», «Sing», «Queen's Corgi», «Finding Dory». Однак аналіз практичних розділів показує

нерівномірний розподіл проаналізованого фактичного матеріалу з вагомим переважанням, до прикладу, фрагментів з фільму «Zootopia» у другому розділі роботи. Чим можна пояснити таку нерівномірність? Чи є це випадковістю?

Також хотілося б уточнити як проводився відбір найбільш популярних мультфільмів, які рейтинги / критерії стали основою для вибору саме цих фільмів?

3. У третьому розділі, параграф 3.5., авторка проводить аналіз гендерного виявлення емоцій у карнавалізованому анімаційному екодискурсі, виокремлюючи чоловічі та жіночі емоції, та робить висновки про емотивну насиченість жіночого мовлення й понижені характеристики чоловічого. Також авторка аналізує емоційність дитячого мовлення, й, очевидно, ця соціолінгвістична характеристика мала б коректно відобразитися у назві параграфу.

Хотілося б уточнити, чи у дискурсивних фрагментах, які стали основою для дослідження цього аспекту карнавалізованого анімаційного екодискурсу, бралися до уваги обставини / учасники комунікації? Як впливає комунікація з чоловіками / жінками або ж дітьми / дорослими у чоловіків / жінок або ж дорослих / дітей на вияв емоцій та їх екологічність?

4. У роботі, яка написана з дотриманням норм академічного дискурсу, на жаль, почасти натрапляємо на стилістичні огріхи, русизми та неточності. Подальша наукова робота потребує більш уважного ставлення не лише до змісту, а й до форми висловлення думок, що передбачає посилену та постійну роботу лінгвіста над собою.

Хочемо наголосити, що висловлені зауваження мають рекомендаційний та дискусійний характер та не ставлять під сумнів отримані результати дослідження.

На підставі аналізу дисертації та публікацій Івченко Наталі Сергіївни вважаємо, що її дисертація «Карнавалізований екодискурс (на матеріалі англomовних анімаційних фільмів)» відповідає спеціальності 035 Філологія, задовольняє вимоги наказу МОН України від 12.01.2017 № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій» і «Тимчасовому порядку присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 167 зі змінами від 06 березня 2019 р., а її авторка, Івченко Наталя Сергіївна, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 03 – Гуманітарні науки зі спеціальності 035 – Філологія.

Кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри англійської філології

Прикарпатського національного університету

імені Василя Стефаника

Н. С. Гошилик

